

DE DESKUNDIGE

● Herman Kaldenhoven, auteur van *Wat betekent deze plaatsnaam? Lijst van Limburgse toponiemen*, verbaast zich vaak over nieuwe gemeentenamen. „Roerdalen, Maasgouw, Leudal, het zegt me allemaal niets. Horst aan de Maas? De Maas is in Horst in geen velden of we-

gen te bekennen.” Hij noemt het onzinnamen, uit een compromis geboren. Zelf was hij betrokken bij de naam Landgraaf, die hij nog steeds geslaagd vindt. Eijsden en Margraten moeten het ook zo doen. „Duik het archief in, daar moet voldoende aanwezig zijn.”

Savelsrijck

Deze naam verwijst naar het verbindende geografische element, het Savelsbos, en naar een belangrijk historisch gegeven in de fusiegemeente, de vuursteenmijn van Rijckholt, die ook in het bos ligt. De naam is ingestuurd door Raymond Oostwegel uit Rijckholt, die daarmee de winnaar is geworden en daarvoor een attentie van ons in ontvangst mag nemen.

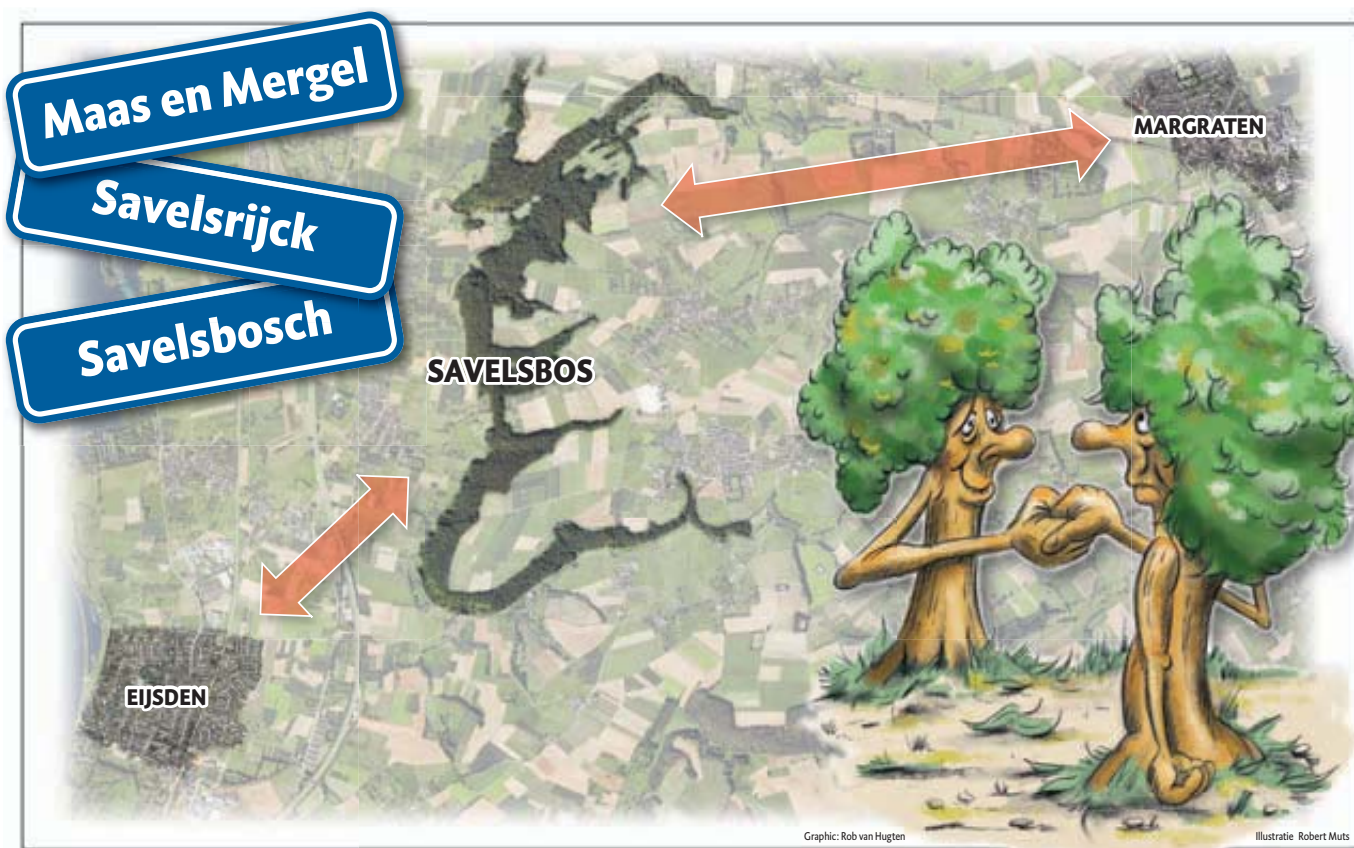
Welkom in Savelsrijck

Als de burgers net zo enthousiast blijken als de politici, dan fuseren Eijsden en Margraten per 2011. Onze oproep een naam voor de nieuwe gemeente te bedenken, leverde veel reacties op. Originele, geografische en historische. En één winnaar.

door **Benti Banach**

Voor sommige mensen is het alsof ze een nieuwe achternaam krijgen, zei een woordvoerder van de gemeente Heerlen ooit over de emoties die het opslokken van Hoensbroek door Heerlen veroorzaakte. De gemeente waar je woont is een deel van je identiteit. Die naam staat in je paspoort, op je visitekaartje, op de post die je krijgt. Met die naam moet je, kortom, een prettige associatie hebben, die moet een thuisgevoel oproepen. Vaak vergt dat enige gewinning. Daarom is het niet te vroeg om nu al na te denken over een nieuwe naam, ook al duurt het nog ruim twee jaar voordat Eijsden en Margraten fuseren. Dat onze oproep de gemoederen bezighoudt, blijkt uit de bijna zeventig reacties. Niet alleen bij de inwoners van de twee fusiegemeen-

ten zelf is de naam onderwerp van gesprek, ook uit Maastricht ontvingen we enkele suggesties. Eén reactie kwam uit Brussel en de kroonspande René Martinussen uit Auckland, Nieuw-Zeeland. Die verloochent zijn wortels aan de andere kant van de globe niet. Verreweg de meeste voorstellen die we binnenkregen, zijn afgeleid van de huidige twee namen. We kregen ze in alle soorten en maten. Het vaakst geopperd is het compacte Mareijs. Enkelien lieten de 'e' weg, Marijs, omdat dat lijkt op Parijs. In goed Frans wordt dat dan: „J'habite à Maris.” Verder kwamen langs: Eijmar, Eijsmar, Eijgraten, Eijsraten, Eijsgraten (aan de Maas), Eijsdergraten, Eijsmargraten, Greijsmargen en Margreij, Meijdsden, Margeijsten, Marden en Marsden, maar die laatste naam is al vergeven in Engeland, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. Ook genoemd: Margreijdsden, met uitspraakadvies: 'graag de klemtoon op Marg en dan verder in een vloeiende toon -reijdsden achteraan'. Dat is op zich al een diskwalificatie. De andere lettergreepcombi's hebben we evenmin gehonoreerd. Te gekunsteld. Eijsden-Margraten is geopperd, evenals Margraten-Eijsden. Maar die vinden we erg veilig, fantasieeloos en onpraktisch. Vier lettergrepen kan nog net, Sittard-Geleen, Gulpen-Wittem, maar vijf is te veel, dat krupt al richting het onwerkbare Hoogezand-Sappemeer. Hoeveel extra inkt kost zo'n lange naam op jaarbasis, hoe lastig wordt het om krantenkoppen met die naam te maken? Enkele inzenders zijn, terecht, op zoek gegaan naar een historisch element dat de gemeenten bindt. Het verste terug in geschiedenis, 5500 jaar geleden, gaat de vuursteenmijn van Rijckholt. Een fraaie naam, van significant historisch belang, maar kan Margraten daarmee leven?

Breust is een naam die wel terugkomt in beide gemeenten. Als vroegere heerlijkheid en zelfstandige gemeente tot 1828 en nu buurtschap van Eijsden, maar ook in het Margratense Bruisterbosch, het bos van de mensen van Breust. Maar moet je een grote gemeente naar een kleine buurtschap noemen? Het voorgestelde Breusterbosch lijkt te veel op Bruisterbosch. Bronkstad is vanwege Bronk geschikt, maar stad... Blijven over de aardrijkskundige

kenmerken, goed voor een hele reeks namen. We hebben de Maas, een helling, heuvels, een plateau. Vandaar: Maas- en Heuvelland, Maasplateau, Maasvallei, Mergelland, Zuid-Mergelland, Maasheuvel, Heuvelstad, Heuveldal, Heuvel en Dal, Klein Limburg. Niet geschikt, evenals Bronsgroenland en Campagne. Historicus Frans Roebroeks van de Margratense heemkundevereniging vindt dat omwille van de historische con-

tinuïteit een van de huidige namen moet terugkeren. Hij oppert Eijsden op de Berg. „Dat was de naam van het Sint Geertruidse gehucht Herkenrade. Ook wordt zo de eeuwenlange relatie tussen enkele plateau dorpen en de moederdorpen Breust en Eijsden weergegeven.” Drie namen komen bovendien. Maas en Mergel. Bekt goed, klinkt stijlvol, dekt de (geografische) lading: de enige Maasgemeente waar mergel wordt gewonnen, of, zo u

wilt, de enige mergelgemeente waar de Maas langsstroomt. Savelsbosch. Dat verwijst naar het enige serieuze bos in de fusiegemeente, precies op de huidige grens. Het is de plaats waar het Maasdal overgaat in het mergelplateau. Ook ligt de vuursteenmijn van Rijckholt in het bos. Deze naam is vier keer genoemd. De aardigste en dus de terechte winnaar is een combinatie van geografie en historie: Savelsrijck.